"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Geo. Lulchak, President.

Subscription per year $4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня міститься в Укр. Роб. Домі, на розі вулиць Прічард і Мекгрегор, у Вінніпегу, Ман. Ю. Люльчак, голова.

Передплата на рік $4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ТРАВЕНЬ І КАМПАНІЯ ДОПОМОГИ РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКІЙ ПРЕСІ.

В Канаді, головно в її степових провінціях, тільки в травні починається дійсна весна. В травні розвиваються деревця, зеленіють поля й луги, все відроджується під благодатними проміннями травневого весняного сонця.

Вже в квітні вся природа радісно готується до вступу в місяць дійсної весни, в травень, бо він її відроджує після зимової сплячки й покликує до нового життя.

Так само й наша робітничо-фармерська преса. Вона теж чекає місяця травня, який зміцнив би її коріння й цим дав-би могутній приплив енергії для її дальшого розвитку...

Тільки-ж наша робітничо-фармерська преса вступає в місяць травень не після зимової сплячки, але після великої напруженої зимової праці. Робітничо-фармерська преса за зиму кормилася й розвивалася головно тими засобами, що її принесла листопадова кампанія.

Ці засоби вже вичерпалися. Наша преса вступає в великий весняний місяць, який називають також місяцем робітничої весни й надій, перепрацьованою, з вичерпаними засобами.

А впереді довге літо — найтяжчий час для робітничо-фармерської преси.

Тож готуймося до травневої кампанії в користь робітничо-фармерської преси. Злучім всі наші організаційні сили й даймо в місяці травні своїй пресі ті засоби, якими вона могла-б жити, розвиватися й боротися за робітничо-фармерські інтереси протягом літа й завжди.

ФАШІСТВУЮЧІ ГЕРОЇ Й ПАСЕЙСЬКИЙ СТРАЙК.

В Злучених Деджавах нема зорґанізованих ґруп, які-б самі себе називали фашістами. За те існують там зорґанізовані ґрупи, які і по своїй ідеольоґії, і по своїх методах дуже наближаються до фашістів. Приміром, чим "Американський Леґіон" так дуже вже ріжниться від чорних орд пана Муссоліні? Дати лише таку обстановку, яка була в Італії кілька років тому назад, то й вони не відмовились-би повторити експеріменту Муссоліні зі всіма його страхіттями.

Хоч тепер ще і в Злучених Державах, і в Анґлії положення дещо ріжниться від положення, яке було в Італії під час маршу чорносорочників на Рим, то проте елементи, яких ми називаємо — і цілком слушно — фашістами, наслідують час від часу методи своїх собратів в Італії.

Доказів на це не бракувало в минулому, є вони й тепер. Перенесімся думкою на страйковий терен до Пасейку й матимемо потвердження сказаного.

Недавно гурток членів Американського Леґіону, на чолі з одним дрібним (брудним) пасейським політиканом, зайшли до головної кватири страйкерів й домагалися вивішування американського прапора на всіх салях, де збіраються страйкері.

Чи й справді їм так дорогий американський прапор?

Розуміється, що ні! Не в прапорі тут справа. Це лише дешевенька зачіпка. Головним мотивом, поза цим домаганням, було бажання спровокувати страйкових провідників „скаламутити воду".

Після цього, як всі инші засоби тероризму вичерпались, як не помогло нічого дике побивання страйкерів ґумовими палками та спроби отруювання робітників ґазами, тоді ця збіранина суспільних відпадків пробує піймати робітників на непевний гачок фальшивого патріотизму і дешевенького вимахування прапором.

Як-же це знову нагадує незабутні слова одного Американця, який сказав, що "патріотизм, це перша лапка для простачка і остання криївка мерзотника". ("Patriotism is the first delusion of a simpleton and the last refuge of a scoundrel").

Патріотизм! Респект для прапора!

Що до цього останнього, то робітники Пасейку переконались дуже добре про це, як саме респектують американський прапор аґенти працедавців й самі працедавці.

Коли то бувші жовніри несли оноді американський прапор на самім фронті пікетової лінії, то це аж ніяк не вхоронило їх від звірячої розправи з ними пяних поліцаїв, які нещадно побивали їх й кидали ґазові бомби в ряди безборонних жінок та дітей, що знаходились в рядах пікетчиків.

Леґіонери зажадали від страйкерів, щоб вони купили американські прапори й вивісили на своїх салях.

І дуже влучну відповідь дали леґіонерам провідники страйку, сказавши, що зібрані робітництвом Америки гроші комітет витрачуватиме на насущні потреби страйкерів та їхніх родин, як ось: хліб, одяг і дах над головою. Така відповідь дуже розлостила фашістів і вони почали в дикий спосіб відгрожуватись і, вкінці, почали зганяти свою злість на... комуністах, як звичайно.

"Наколи почуємо, що проповідуватиметься комуністичні доктрини під час страйку, то ми візьмемо закон в свої руки й заборонимо мітінґи".

Так ось сказали. Коротко і ясно.

Але й цим вони не залякали страйкових провідників. Алберт Вейсборд, орґанізатор пасейських робітників, сказав леґіонерам, теж коротко і ясно, що на випадок, як вони нападуть на робітничий мітінґ, то в робітників знайдеться подостатком сили на це, щоб належно відбити напад.

Після давнього американського звичаю, народ має право боронити свою домівку на випадок нападу ворога.

Це відноситься й до салі, яку певна ґрупа громадян винайме собі для певної цілі. Ці, що винаймають собі салю, що заплатять за неї гроші, мають повне право боронитися в ній, як хтось на них нападає. І це страйкері знають прекрасно й певно знатимуть, як їм поступати на випадок нападу з боку фашістів, як оборонятись.

Страйк вівся й ведеться в цілком законний і мирний спосіб; насильство проявлось виключно з боку працедавців, що признає навіть буржуазна преса. Отже самі визискувачі роблять напади, в цему їм допомагає поліція й фашістські орґанізації, а потім за це все складають вину на робітників, на комуністів.

ПОЛЬСЬКІ ПАТРІОТИ ПРО ПОЛЬЩУ.

— Прогулька польських патріотів з Америки до Польщі. — — Звіт патріота дра Каліша в Шікаґо. — В Польщі самі злодії, лінюхи і йолупи. — Польська преса плаче і признає рацію. —

В наших руках польська патротична ґазета "Ілюстровани Курієр Цодзєнни" ч. 307, що виходить в Кракові. На 5-тій сторінці цеї ґазети надрукована стаття з великим наголовком: **"Що американський Поляк говорить про свою "ойчизну".** Тут даємо докладний переклад цеї статті:

Перед кількома місяцями до Польщі прибула з Америки прогулька Поляків-лікарів. Та прогулька мала характер туристичний. Наші земляки з-за океану переїхали цілу Польщу власними автомобілями, бо хотіли познайомитися з умовинами життя і праці.

Вже в часі перебування в Польщі вони **не ховали свого розчарування з приводу багатьох труднощів,** з якими зустрінулись з боку польської бюрократичної адміністрації і з приводу визиску, що добре дався їм в знаки.

Вже тоді ми чули від них, що по їхньому повороті в Америку, **розвинуть вони аґітацію,** аби здержати польських громадян в Америці перед поворотом до Польщі.

Відгуки цеї пропаґанди доходять вже до нас з-за океану. Ось народово-демократичний часопис "Дзєннік Звйонзкови", що виходить в Шікаґо, подає звіт, який виголосив перед шікаґовською польською кольонією один з визначних працьовників в Америці і відомий хірурґ др. Каліш.

Др. Каліш опустив Польщу кілька літ перед війною, в Америці скінчив медичні студії і власною працею добився поважного становища. В останньому часі, підчас прогульки польських лікарів з Америки, був теж з ними і звидів цілу Польщу. Ось що сказав він в свойому звіті по повороті:

"В Польщі треба стерегтися на кожному кроці" — і наводить приклади з власного досвіду, коли він робив деякі закупки, де його в немилосердний спосіб обманювали.

"Підкарпаття після війни відбудовується, але одинока зміна архетектури, це брак коров в кімнатах.

Зогляду на мізерні заробітки і шалену дорожнечу, через застій в промислі і брак ініціятиви, **життя в Польщі просто жахливе.** Фаховий робітник заробляє в день від 2 до 5 злотих, а звичайний обід коштує найменше 2 злоті. Тому й жебраків скрізь повно.

Надмір інтеліґенції, що не хоче братись до торговлі і промислу, це друга болячка. Горівка в Польщі погана, пиво не зле.

Польський сойм робить дуже погане враження. Саля звичайна, проста. Всі говорять рівночасно, нічого не чути, ніхто не знає в чому річ. **Посли одягнені нище всякої критики, образ нужди і роспуки.**

Цлова війна між Польщею і Німеччиною, це дурниця. Через це не працюють копальні. Німці, це люде вирозумілі і мудрі. Поляки бундючаться і хотять показати Німцям, що-то вони можуть. Але за це по німецькому боку добробут і порядок, а на польському нужда. Земельна реформа в Польщі є **цілковитою невдачею.** Парцеляція маєтків — то упадок. Землю віддали таким людям, які нічого не продукують, або таким, які з бідою виживають.

Одним словом, Польща, та наша кохана, не **є давньою Польщею.** Ані одної доброї річи в ній нема. **Самі обманці, ошусти і злодії, люде непрактичні, лінюхи і йолопи".**

Наводячи ці слова зі звіту д-ра Каліша, (а всі підкреслення в статті не наші), краківський часопис "Ілюстровани Курієр Цодзєнни" додає:

Др. Каліш виставив Польщі погане свідоцтво. Це осуд дуже болючий, тим болючіший, що виходить він з уст земляка. Але цьому не він винен, а ми самі. Треба нам багато працювати, треба багато вчитися, доки звітрюють такого роду аптечні пігулки і не будуть подаватись нам перед сніданням.

Голос д-ра Каліша ми приймаємо, як оду з тих пігулок, які уздоровляють. Мають вони спеціяльний несмак, близький навіть до отруї, від якої людина відвертається з соромом, але все-ж таки часом треба їх поликати, аби виздоровити".

На цьому кінець. Як-би такий звіт про панську Польщу подав був робітник, то його зробили-б більшовиком, але-ж др. Каліш є польським паном і одним з провідників польських патріотів в Злучених Державах. Чи виздоровіє від цих "пігулок" панська Польща, це велике питання. Польща тільки тоді буде здоровою, коли стане вільною Радянською Республікою і матиме робітничо-селянський уряд. А панська Польща зажила тої отруї так багато, що ніякі хірурги не поможуть її.

ЕВРОПА Й АМЕРИКА.

(З промови тов. Л. Троцького.)

Чи чули ви, товаришу, коли, як Троцький говорить? Не чули? Я також не чув. Кажуть, що коли 15. лютого 1926 року він промовляв в Експеріментальному театрі в Москві про Европу й Америку, промовляв серіозно, то саля гула від сміху. Смішного нічого він не оповідав, знаємо добре не тільки тому, що тов. Троцький не сміхун, але й тому, що читали ми ту його промову. Він просто в своїй промові в убійчо-саркастичний спосіб висміював американську й всесвітню демократію.

На жаль, не маємо можливости цілком передрукувати ту його промову, тому наведемо тут з неї найбільш виразні уступи, які характеризують відносини між Европою й Злученими Державами. Так отже слухайте, далі говорить вже т. Троцький.

Час — це найліпший критик по всіх питаннях. Погляньмо-ж, як виглядають на ділі методи американського мирного просякання (в Европу) протягом цих останніх літ.

Просте перечислення важніших фактів покаже нам, що американський "пацифізм" торжествував по цілій лінії, але іменно як метод тихого (поки що) імперіялістичного хижацтва і напів-замаскованої підготовки до найбільших ударів.

Найяркішим висловом і викриттям суті американського "пацифізму" є вашингтонська конференція 1922 року. В 1919 і 1920 р.р. багато людей, в тому числі й я, питали себе: що буде в 1922 — 1923 р.р.? Адже-ж до того часу военно-морська програма Злучених Держав має забезпечити їм рівність з Великою Британією?

Невже-ж Англія — островок, могутність якого трималася перевагою фльоти над двома иншими країнами, разом взятими, невже-ж Англія здасть свою перевагу без бою? Багато, в тому числі й я, уважали можливою війну між Анґлією й Америкою, при участи Японії, в 1922 — 1923 р.р. А замісць цего що сталося? Замісць війни стався... найчистіший "пацифізм".

Злучені Держави запросили Англію до Вашингтону й сказали: "Просимо сісти ось на цю карточку: у мене буде 5 одиниць (військових кораблів) і у вас буде 5 одиниць, у Японії 3 одиниці, у Франції 3 одиниці". Ось морська програма! І Анґлія згодилася.

Що це таке? "Пацифізм". Але пацифізм, який накидає свою волю дивовижною **економічною** перевагою й "мирно" підготовляє свою військову зверхність на найблищий історичний період.

А система Доса? Коли Пуанкаре (бувший премієр Франції) зі своїми забавковими плянами совався в центральній Европі, захопивши Рурський басейн, то Американці звідкись-то дивилися у підзорні труби й вичікували. А коли падаючий франк і инші недостачі заставили Пуанкаре уступити, прийшов Американець і приніс плян до замирення Европи. Американець купив право руководити Німеччиною за 800 міліонів марок та й то половину дала Анґлія. І за цю дешеву ціну, за 100 міліонів доларів, нюйорська біржа посадила свого контрольора на шию німецькому народові.

"Пацифізм"? Не викрутишся. Задушуюча пацифістська петля.

А зі стабілізацією валюти? Американцеві невигідно, коли в Европі хитається валюта. Невигідно тому, що не дає Европі можливість дешево вивозити свої товари. Стала валюта потрібна Американцеві. І для правильного напливу процентів з позичок і взагалі для фінансового порядку.

Як-же инакше вкладати капітали? І ось Американець заставив Німців запровадити цю сталу валюту, заставив і Анґлійця, давши йому за це 800 міліонів дол. позички. Лойд Джордж сказав недавно:

"Тепер фунт стерлінґів дивиться доларові прямо в лице".

Цей Лойд Джордж — найхрабріший старичок. (Сміх.) Анґлійський фунт дивиться доларові прямо в лице тому, що у него, у фунта, за спиною 800 міліонів доларів, щоб вирівнати йому спину, тому гордому фунтові стерлінґів.

А з Францією?

Французька буржуазія боїться переходу до стабілізованої валюти. Це дуже болюча операція. Американець каже: "Не хочеш стабілізації, не позичу доларів, живи як знаєш". Американець вимагає від Франції роззброєння й сплачування довгів.

Найчистіший пацифізм — роззброєння, стабілізація валюти, й чого ще? Америка збірається "мирно" поставити Францію на коліна перед собою.

Так каже тов. Троцький про американський пацифізм. Та це ще не все. Що він далі каже — прочитаєте в слідуючому числі "У.Р.В."

РЕЛІҐІЙНІ БЕЗБОЖНИКИ.

Кожний читач, що читає "Укр. Роб. Вісти", бачить, що "У.Р.В." найменше чіпляються релігії. Просто виминають релігійні питання тому, що ними й так заповнені шпальти тих ґазет, які видають ріжні секти, які й без допомоги робітничих ґазет досить зручно поборюють себе взаїмно й тим самі підривають релігію серед своїх парохіян.

Часто буржуазні ґазети з оборенням пишуть, що більшовики в Радянському Союзі закривають церкви. Але як закривають? В такий спосіб, як польська християнська шляхта руйнує православні церкви в Польщі? Чи може так, як демократична Чехословаччина насаджує католицизм в Підкарпаттю? Чи може вирішують релігійне питання зі зброєю в руках, як це тепер діється в Калькуті?

Ні, цего більшовикам не закинуть навіть найбільші їх вороги. Вже нащо "прихильний" до більшовиків український інформатор "Фрі Прес", а й той пише в тій ґазеті, що в релігійних дискусіях на Радянській Україні дається повну змогу попам та їх сторонникам виступати на плятформі в обороні релігії. І якщо в якомусь селі закривають церкву, то робить це сама громада. Зглядно, в Радянському Союзі церквів не руйнують і не закривають, але самі парохіяне перетворюють їх в наукові інституції там, де це вони хочуть зробити.

Ось телеґрама з Ленінграду доносить, що радянська влада рішила перемінити собор Петра й Павла в історичний музей. Бачите, не руйнує, не закриває, але перемінює в наукову інституцію. І робить це якраз тому, щоб зберігти майбутнім поколінням цю історичну будову, здобутки архитектурного мистецтва, бо попи, втративши парохіян і не маючи державної субсидії, а божої тимбільше, не є в силі заопікуватися цим собором і йому загрожувала руїна, запустіння.

А що роблять християне?

Ось вже три роки під ряд в центрі польської столиці, в Варшаві, польські християне руйнують православний собор, найкращу архитектурну будову. Динамітом розбивають стіни, що аж в сусідніх домах вікна вилітають. Вибухів буває по 60 в одному дні. Руйнується архітвір византійської культури, як каже "Діло', а з обломками каміння й бетону летять в повітря коштовні малюнки (образи святих і самого бога).

Це роблять не більшовики, але християне. Ці християне руйнують не поганську божницю, але таки християнську. Уявіть собі хоч на хвилину, що таке робили-б більшовики? Цілий побожний світ й вся буржуазна преса репетувала-б ріжними голосами. Але, що це роблять християне — то й світ мовчить і навіть не уважає цего протирелігійним. "Діло" каже, що навіть Турки, захопивши від Греків Константинопіль, не зруйнували собору св. Софії, а от християне руйнують.

Ну, та менше з тим. Під час минулої війни християне бомбами зривали історичні собори одні другим, а польські християне на Волині робили з церков стайні для своїх коней.

А що роблять наші побожні сусіди — єгомосці греко-католицизму й нового православія в Канаді? Що епископ Будка говорив в свому відчиті про православіє на греко-католицькому з'їзді минулого року? А по судах тягалися греко-православні й греко-католики — за що, як не за лайку, за паплюження одні других? А все оте яйцебитіє на головах своїх епископів — хто творив, як не православні православним? А напади з залізними друками й камінням православних парохіян на православний собор в Ню Йорку? Хто це робив, хто до цего підбурював — більшовики?

Ні, самі епископи, ті, що звуть себе божими післанниками.

А ось збудували "собор". Біжіть в суботу вечером до того "собору", а там побачите на сцені представлення з гопками, "горівкою", бійкою, музикою й иншими атрібутами "щиро-українського мистецтва". В суботу Дранко з "Перехитрили" кидає києм за дочкою, а в неділю піп проповідує слово боже й сповідає грішних на тій самій сцені. І чи-ж треба кращої карикатури на релігію? Пригадайте лише слова Христа: "Дім мій, дім молитви наречеся, а ви зробили з него вертеп розбійників".

Це сказав Христос торговцям в єрусалиському храмі, це він сказав би нині тим, що в соборі улаштовують базарі.

Скільки можна навести таких примірів виступів отих релігійних безбожників — місця в ґазеті не хватило-б. І про ці події найменше говорять, або пишуть оті кляті безбожні більшовики. Повторяємо, найменше звертають на це уваги. Сама англійська буржуазна преса й українська жовтоблакитна пише про це багато більше, ніж більшовицька.

Хто поборює релігію, хто ширить безбожество — найкраще свідчить про це подія, що мала місце недавно в Галичині, в селі Молодятині й про яку читаємо, не в більшовицькій ґазеті, але в **"Місіонарі пресв. серця Ісусового"**, орґані василіян греко-католиків, що виходить у Жовкві, в Галичині.

В Молодятині умерла жінка, пресбитеріянка. Пресбитеріяне, на чолі з "великомучеником" Павлом Кратом та ще одним своїм попом хоронили цю жінку. "Місіонар", висміває, як пресбитеріянські попи читають евангеліє, висміває цілий похорон, співи (це християне християн), навіть не оминув "духовної матки", жінки одного з попів. А далі "Місіонар пресв. серця Ісусового" пише про цей похорон ось що:

"Тимчасом на цвинтарі зібралась поважна громада людий, негодуючи, яким правом проти наказу місцевого священика викопано гріб для відступниці від віри. Хтось кликнув, щоб гріб засипати. І вмить жінки, дівчата, діти, газди кинулись і засипали гріб в мінуті, тай замкнули цвинтарну браму ланцом на колодку.

Тимчасом нововірці зблизились до цвинтарної брами і остовпіли. Ще більше збаранілі, коли на запит — хто замкнув браму — почули рішучу відповідь одної жінки — "для вас тут місця нема, це наш християнський цвинтар!" —

— "Ми християни" — впевняють сектанти.

—"А деж хрест, виж виреклись хреста, ви гірш нехристів, геть відси" — загула громада.

Поперебирані за ксьондзів, враз зі своїми дяками, пополотніли, стали їм руки і ноги делькотіти, лиш Павло Крат взяв на відвагу і став жалібно приповістє казати питаючи, що вам покійниця завинила?!

— "Ми її не винуємо але вас, що її побаламутили і нам в село киринню внесли", пронісся докір з соток грудий.

— "Ми евангелики", зачали казати сектанти. Та тут зустріли їх люди реготом — "алеж бо ангелики, що відай з самого дна пекла повискакували, щезайте від нас!"

Тоді кинулось двох з їх купки, щоби браму розбити. Та тут жінки, дівчата і діти та і чоловіки заступили їм собою дорогу кажучи: — "руки проч, нехристи, несмійте нам святого місця плюгавити!" Знявся крик, гамір, серед якого Крат здоймив драматично руки в гору і став кричати у небо — "Боже, спусти огонь з неба і спали то сміття, що нас на цвинтар не пускає і очисть наші золоті душі". Тут обурення дійшло до краю. Знявся пекольний крик: "хто сміття, як смієте, заволоки, таке говорити, геть від нас, ви золоті — доларові душі, запроданці, викляті нехристи, щезайте туда відки пришли!" "Матінко Христова вразуми їх, а нам не дай пропасти", закликав хтось з гурту і як на розказ понеслась могуча пісня "Пречистая Діво Мати, руського краю".

Прічери бачучи що не жарт, клеучи, оставили мерця під брамою, а самі пішли до війта на скаргу. Щойно на другий день Староство із зглядів санітарних зарядило закопати мерця вкутку на цвинтарі. ("Місіонар пресв. серця Ісусового" за місяць березень 1926 р.)

Чи-ж не є це найкраща протирелігійна пропаґанда, яку ширять самі єгомосці ріжних сект та їх орґани, витворюючи отакі вибрики навіть з мерцями?

Читаючи у "Фрі Прес" з 8. квітня про безбожність і протирелігійну пропаґанду більшовиків, бачимо, що інформаторови, авторові поддих дописів і глупих перекручувань, бракує фактів (і клепок в голові). Тож оним приходимо йому на допомогу й радимо подати до "Фрі Прес", як самі проповідники християнства провадять протирелігійну пропаґанду.

Більшовики є настільки культурні, що ніколи й ніде, ні там, де вони мають в своїх руках владу, ні там, де їх переслідують, оббріхують, де на них доносять — вони не виступають проти релігії в такий штубацький спосіб, як ті, що релігію проповідують. В кожного більшовика є більше релігійної терпимости, чим в єгомосців ріжних сект і релігій.

Мусій.